

УДК[378.091.212:78]:005.336.2

**INDICATIVE PEDAGOGICAL CONDITIONS AND METHODS OF
FORMATION OF COMMUNICATIVE COMPETENCE OF FUTURE
TEACHERS OF MUSIC ART****ОРІЄНТОВНІ ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ТА МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ
КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО
МИСТЕЦТВА****Gurbich S.O. / Гурбіч С.О.***магістрантка кафедри теорії і методики
музичної освіти та хореографії***Brezhneva S.B. / Брежнєва С.Б.***кандидат педагогічних наук
старший викладач кафедри теорії і
методики музичної освіти та хореографії
Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького*

Анотація. У публікації актуалізується проблема формування комунікативної компетентності у майбутніх учителів музичного мистецтва. Автори розуміють комунікативну компетентність, як здатність людини успішно і ефективно взаємодіяти з іншими відповідно до ситуації, можуть в потрібний момент зорієнтуватися в ситуації спілкування і перебудувати свою тактику, досягаючи таким чином потрібного результату.

Найбільш ефективним часом для формування означеного феномена є навчання у педагогічному або спеціальному мистецькому закладі вищої освіти, де для студентів-музикантів буде створено відповідні педагогічні умови (мистецька комунікація, мистецьке оточення та інші) та фахове навчання буде побудоване на основі актуальних інтерактивних методів (дискусії на мистецьку тематику, метод творчих кейсів, вокальні і ритмічно-словесні ігри-розминки, діалогові розспіванки, та інші).

Ключові слова. комунікативна компетентність, методи, педагогічні умови, фахове навчання.

В час соціально-економічної нестабільності та кризи, що торкнулася усіх сфер людського життя, зростають вимоги до професійної підготовки фахівців в процесі навчання у вищих навчальних закладах. В цих умовах важливими якостями професіонала є не тільки володіння фаховими знаннями і навичками, а й наявність комунікативних компетенцій, необхідних для успішного здійснення діяльності: комунікативні знання, комунікативні вміння, комунікативні навички, що дозволяють досягати ефективності у вирішенні професійно-важливих завдань. Ці аспекти задекларовані у провідних освітніх державних документах, серед яких можна назвати Закон про освіту, Закон про мову, Державну національну Програму «Освіта: Україна XXI століття» та інші. Значно актуалізувала цю проблему криза, яка була зумовлена пандемією коронавірусу, що кардинально змінила культуру повсякденного спілкування, цінності та звички людей, надала новий імпульс розвитку цифрових комунікативних технологій.

Тлумачення поняття «комунікативна компетентність», можна знайти у дослідженнях Ю.Ємельянова (ситуативна адаптивність і вільне володіння вербальними і невербальними засобами соціальної поведінки), Л. Петровської

(комунікативна компетентність являє собою сукупність навичок і умінь, необхідних для ефективного спілкування), О.Матяша, Є.Руденського, В.Казаковської (здатність учасника спілкування координувати власні дії та дії комунікативних партнерів відповідно до обраної метою в умовах конкретної комунікативної ситуації).

Ми схилиємося до розуміння поняття «комунікативної компетентності, як здатності людини успішно і ефективно взаємодіяти з іншими відповідно до ситуації, можливості в потрібний момент зорієнтуватися в ситуації спілкування і перебудувати свою тактику, досягаючи таки чином потрібного результату.

Ті соціально-економічні перетворення, які здійснюються в Україні, значною, мірою залежатимуть від ступеню зростання професійної компетентності, ініціативності, самостійності та творчого мислення. Розвиток самостійності, ініціативності, соціальної активності поряд з високим рівнем сформованістю творчих навичок у майбутнього вчителя музичного мистецтва представляється актуальним завданням професійної освіти, оскільки тільки творчо мислячий і творчо діючий педагог зможе зацікавити аудиторію і залучити її в активний процес навчально-творчої діяльності по розширенню меж культурно-мистецького освітнього простору.

Для розвитку комунікативної компетентності майбутніх вчителів музичного мистецтва в ході спеціально організованого навчання у ЗВО необхідно передбачити створення необхідних психолого-педагогічних умов, які сприятимуть активному включенню студентів-музикантів у процес практичного освоєння різноманітних комунікативних технологій і технік.

Загальновідомо, що комунікативна компетентність формується в умовах безпосередньої взаємодії, тому є результатом досвіду спілкування між людьми. В цьому аспекті ми виокремлюємо *мистецьку комунікацію*, як професійно-необхідну педагогічну умову, в якій відбуватиметься становлення майбутніх учителів музичного мистецтва. Ця умова передбачає глибоке володіння студентами-музикантами теоретичними та практичними знаннями за фахом, уміння здійснювати бесіди на мистецьку тематику, мати здібність переконувати слухачів, заохочувати учнів до слухання і відтворення музичного та пісенного матеріалу.

Ще важливою умовою, на наш погляд, є *мистецьке оточення*. Тут важливим постає наявність мистецького простору (музичні інструменти, мистецька наочність, музична бібліотека-фонотека тощо), який оточуватиме студентів і допомагатиме їм здійснювати музичні бесіди, проводити музично-літературні вітальні та інші заходи.

На сьогоднішній день використання інтерактивних мистецьких технологій на фахових заняттях студентів-музикантів повинно стати невід'ємною частиною освітнього процесу педагогічних і спеціальних мистецьких ЗВО. Тому майбутньому учителю музичного мистецтва варто в освітньому процесі використовувати сучасні та інноваційні способи розвитку професійно необхідної комунікативної компетентності. Упродовж навчання у ЗВО студентам-музикантам варто пропонувати такі активні та інтерактивні методи, як дискусії на мистецьку тематику, ділові та рольові ігри, пов'язані із музикою,

мистецькі круглі столи, виконання спільної музично-творчої діяльності, музично-дидактичні ігри-вправи, метод творчих кейсів, вокальні і ритмічно-словесні ігри-розминки, діалогові розспіванки, комунікативні тренінги та інші.

Використання у навчанні студентів-музикантів перерахованих інтерактивних методів дасть змогу їм особисто брати участь у творчому навчальному процесі, навчить переносити теоретичні знання в практичну сферу майбутньої діяльності, буде мотивувати до предметів, що вивчаються. Таким чином спостерігається підвищення пізнавальної мотивації та якості навчання, студенти-музиканти починають працювати творчо і стають більш впевненими у собі.

Отже, формування комунікативної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва є на сьогодні актуальною проблемою, що потребує уваги науковців до її вирішення. Найбільш ефективним часом для формування означеного феномена є навчання у педагогічному або спеціальному мистецькому закладі вищої освіти, де для студентів-музикантів буде створено відповідні педагогічні умови (мистецька комунікація, мистецьке оточення та інші) та фахове навчання буде побудоване на основі актуальних інтерактивних методів (дискусії на мистецьку тематику, ділові та рольові ігри, пов'язані із музикою, мистецькі круглі столи, виконання спільної музично-творчої діяльності, музично-дидактичні ігри-вправи, метод творчих кейсів, вокальні і ритмічно-словесні ігри-розминки, діалогові розспіванки, комунікативні тренінги та інші), що беззаперечно стане основою формування їхньої професійно-спрямованої комунікативної компетентності.

***Annotation.** The problem of the formation of the communicative competence in the future teachers of musical art has been actualized in the publication. The authors understand the communicative competence as the ability of the person to interact successfully and effectively with others in accordance with the situation, they can navigate in the situation of communication at the right time and they can restructure their tactics, achieving the desired result.*

The most effective time for the formation of defined phenomenon is teaching in the pedagogical or the special art institution of higher education, where the appropriate pedagogical conditions will create for the students-musicians (artistic communication, artistic environment, etc.) and the professional training will be based on the actual interactive methods (discussions on artistic themes, the method of creative cases, vocal and rhythmic-verbal warm-up games, dialog warming up, and others).

***Key words.** communicative competence, methods, pedagogical conditions, professional training.*